

Abstract

This research aims to explore and predict impacts of Dawei Special Economic Zone (DSEZ) in the Republic of the Union of Myanmar on changes in Phu Nam Ron Border Town in Kanchanaburi, Thailand. Objectives of this study are to investigate types of border town, to explore expected impacts, and to recommend prototypes for urban logistics planning framework for dealing with impacts of DSEZ in the study area. The research has created integrated study between town planning and logistics disciplines regarding with transportation network and facilitations in border towns. Conceptual frameworks consist of various factors influencing the study area, which are network of roads, border trades, and development of DSEZ including two more factor emerging from fieldwork, which are border industrial estates of Amata and new settlement at Myanmar border.

This research was carried out through qualitative methodology consisting of secondary data and primary data. The latter approaches were fieldworks and in-depth interviews based on relevant stakeholders either in Thailand or in the Republic of the Union of Myanmar in order to investigate current circumstance for future prediction by using PEST analysis based on two scenarios. The best case will be changes in line with planning and the delayed case based on tardiness of DSEZ project, of Amata Industrial estates, and of new town settlement at Myanmar border.

Results of this study maintain that various factors have brought about changes in the study area in different ways which require different planning and management approaches. There are three characters of border towns. Paradigm 1 is Border Flow which is a beginning phrase and has been forced by border trade. Physical development and facilities are mainly required at this stage. Paradigm 2 is Cross-border Industrial Town which is a changing phrase and has been forced by industrial estates in Myanmar border. Social development and facilities are mainly concentrated. Paradigm 3 is Logistic Border Town which is evident transformation phrase and has been forced by logistic integration. Knowledge development and facilities including environmental awareness are crucially required at this stage.

Recommendations of this research stress that urban logistics planning is a challenge to manage impacts of DSEZ development in Ban Phu Nam Ron for better future. There are three salient approaches for achieving this, namely, physical port, social port, and knowledge port developments by integrated logistics and urban facilitation in order to manage changes in border towns to be more appropriate in long term.

บทคัดย่อ

การศึกษาเพื่อพยากรณ์ต้นแบบโครงข่ายโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เป็นการศึกษาและคาดการณ์ผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษท่าเรือน้ำลึกทวาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงบทบาทของเมืองชาย กรณีศึกษาบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี ประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อศึกษารูปแบบฝั่งเมืองชายแดน เพื่อพยากรณ์ผลกระทบ และจัดทำแนวทางการพัฒนาต้นแบบโครงข่ายฝั่งเมืองโลจิสติกส์สำหรับเมืองชายแดนกรณีบ้านพุน้ำร้อน เพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษท่าเรือน้ำลึกทวายอย่างเหมาะสมในระยะยาว งานวิจัยนี้เป็นการบูรณาการระหว่างศาสตร์ด้านการวางแผนและพัฒนาเมือง และกิจกรรมโลจิสติกส์ โดยพิจารณาจากโครงข่ายการคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกกิจกรรมชายแดน กรอบแนวคิดในการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเมืองชายแดน ได้แก่ โครงข่ายถนน การค้าชายแดน โลจิสติกส์ การท่องเที่ยวชายแดน โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (DSEZ) ผลการศึกษาพบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ศึกษาเพิ่มเติม คือ การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดนอมตะ และการจัดตั้งเมืองใหม่บริเวณชายแดน ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิ จากการลงสำรวจและเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษา พร้อมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เพื่อประเมินสถานการณ์และแนวโน้มอนาคต โดยใช้ PEST Analysis สำหรับการวิเคราะห์สถานการณ์ 2 กรณี คือ กรณี Best Case คือ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามแผน และกรณี Delayed Case คือ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงล่าช้ากว่าแผน โดยมีปัจจัยถ่วง (Tardiness factors) คือ การชะงักตัวของโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษท่าเรือน้ำลึกทวาย ความล่าช้าในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดนอมตะนคร และความไม่ชัดเจนในการสร้างเมืองใหม่ของรัฐบาลกลางเมียนมาร์

ผลจากการวิเคราะห์แสดงให้เห็น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บทบาทของเมืองชายแดน เติบโตและขยายในบริบทที่ต่างกัน และต้องอาศัยแนวทางการพัฒนาแตกต่างกัน จำแนกแบบจำลองการขยายตัวของเมืองชายแดนได้ 3 รูปแบบ **แบบจำลอง 1:** เมืองชายแดนที่มีการไหลผ่านของคนและสินค้า (Paradigm 1: Border Flow) ปัจจัยเร่งสำคัญ คือ การค้าชายแดน (Border Trade) เป็นการเปลี่ยนแปลงระยะเริ่มต้น (Beginning phrase) ของเมืองชายแดน (Border town) จุดเน้นสำหรับแนวทางการวางแผนพัฒนาเมือง คือ การพัฒนาทางกายภาพ (Physical port) โดยการจัดเตรียมความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับกิจกรรมและบทบาทของเมืองชายแดน **แบบจำลอง 2:** เมืองชายแดนที่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดน (ฝั่งเมียนมาร์) (Paradigm 2: Cross-border Industrial Town) ปัจจัยเร่งสำคัญ คือ นิคมอุตสาหกรรมชายแดนฝั่งเมียนมาร์ (Border Industrial Estates) มีการเปลี่ยนแปลงชัดเจน (Changing phrase) จุดเน้นสำหรับแนวทางการวางแผนพัฒนาเมือง คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางสังคม (Social port/Social facilities) เน้นการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยในชีวิต และจัดเตรียมพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจในเมืองชายแดน **แบบจำลอง 3:** เมืองชายแดนที่มีระบบโลจิสติกส์อย่างบูรณาการ (Paradigm 3: Logistic Border Town) ปัจจัยเร่งสำคัญ คือ การบริการโลจิสติกส์ที่ครบวงจร เป็นระยะเห็นผลการเปลี่ยนแปลง (Transformation phrase) จุดเน้นสำหรับแนวทางการวางแผนพัฒนาเมือง คือ การพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้แก่ทรัพยากรมนุษย์ (Knowledge port) โดยเฉพาะจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางและข้อเสนอแนะจากการศึกษาการพัฒนาโครงข่ายโลจิสติกส์เมืองสำหรับเมืองชายแดนบ้านพุน้ำร้อน เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ต้องอาศัยการวางแผนพัฒนาเมืองอย่าง

บูรณาการ ทั้งการพัฒนาเชิงกายภาพ (Physical Port) การพัฒนาทางสังคม (Social Port) และการพัฒนา
จิตสำนึก (Knowledge port) เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองชายแดนให้สอดคล้องเหมาะสมกับบทบาท
ด้านโลจิสติกส์ (Logistics functions) พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับโครงข่ายฝั่งเมือง (Urban
facilities) ได้อย่างเหมาะสมในระยะยาว